

Vad ska vi prioritera kommande år för att utveckla svenska AKIS?

Inspel från Mötesplats AKIS 14 mars 2024

Fortsätt förklara AKIS

Lite svårt att förstå AKIS fortfarande. Blev lite klarare idag men kanske måste man vara mer verksam i analys- eller utförargrupper för att kunna förklara för andra vad det är.

Önskemål: Script/pitch.

Kunskapen om AKIS och vad det innebär behöver bli mer allmänt spridd.

Inte helt enkelt att förstå AKIS även om info finns på hemsidan.

Organisering

Satsa på mötesplatser.

Fortsätt med Mötesplats AKIS.

Fortsätt jobba på att minska överlapp för att undvika att flera gör samma saker.

Samverkan och kommunikation mellan aktörer för att undvika krocker.

Fortsatt fokus på samverkan och ”tvärgrupper” med olika kompetenser och från olika delar av livsmedelskedjan.

Ökad samverkan mellan olika organisationer.

Samordning av events och konferenser. Stora temakonferenser med parallella spår.

Fortsatt samordna satsningar mellan regioner.

Nationella ämneskonferenser.

Fortsatt arbete med kommunikation och nätverkande.

Hjälpa till att bygga tematiska nätverk baserat på olika AKIS-områden.

Nätverksaktivitet med tema; lyfta fram goda exempel tex projektet Rolis.

Behöver fånga upp många målgrupper - även livsmedelsproducenter och besöksnäring.

Samordning rennäring & jordbruk tex när det gäller klimatåtgärder. Ofta liknande utmaningar.

Hitta nya samarbetskonstellationer som man inte sett/ använt förut. AKIS-modellerna borde kunna synliggöra detta.

Jobba för att åtgärder som strävar mot bättre miljö och bättre konkurrenskraft inte blir för skilda. Många praktiska åtgärder kan bidra till båda målen och systemet kan inte byggas för separata spår.

Skulle vara intressant att få tydlighet och klarhet i vilka utmaningar som står i vägen för samverkan/mer samverkan? Vilka flaskhalsar måste lösas?

Använd projektresultat, rapporter och genomförda utredningar mm

Se till att det blir verkstad – använd de verktyg som finns.

Hur ser uppföljning/utvärdering ut? Allt som görs, projekt, utredningar mm – vad blir av det? Blir det utväxling eller riskerar det bli ”tomtebloss”?

Vi får inte stanna på utredningsstadiet. Där material finns bör de användas så det blir verkstad så snart som möjligt.

Det är risk att man fastnar i snack och missar verkstaden. I arbetet med att öka samverkan och förenkla samarbete riskerar man att mista tid att göra själva samarbetet?

Satsa på metoder för att få ut svensk forskning och kunskapssammanställningar inkl exjobb.

Kommunikationsplattform, kunskapsbank och andra digitala plattformar

Gemensam kommunikationsplattform. Den är fortfarande lika aktuell.

Gemensam kunskapsbank.

Bistå gärna med att erbjuda effektiva digitala plattformar för tex aktörer att erbjuda digitala kurser etc. Länsstyrelserna får tex bara bjuda in via Skype. Kan ni bistå med andra verktyg?

Gör det lätt att söka och hitta resultat från tidigare innovationsprojekt mm. i kunskapsbanker och databaser.

Innovationsbank – ibland godkänns projekt/idéer som redan testats och misslyckats. Viktigt att fånga upp tidigare erfarenheter när samma idé ska testas igen.

Kunskapsbank för att få tillgång till svensk och utländsk forskning.

Plattform och prenumerationstjänster som ger tillgång till aktuella forskningsrapporter, exjobb mm.

Tydligare kommunikationskanaler för att samordna utlysningar både inom och mellan myndigheter.

Tydliga återkopplingsvägar mellan näringen och stödmyndigheter.

Arbeta i hela livsmedelskedjan

Exportfrågan tillsammans med Business Sweden. 2021 identifierades flera olika segment – hur arbetar vi vidare med det från jord till bord?

Export av livsmedel, premieprodukter, Business Sweden ”Try Swedish”

Fokusera på fler målgrupper än enbart lantbrukaren. Exempelvis livsmedelsproducenter, mathantverkare, förädling, renskötare.

Standardisering, support kompetensmässigt och ekonomiskt av koncept inom livsmedelsproduktionssystemen i Sverige i linje med SIS tankar kring ”Data-driven Agrifood systems”.

Fokus på mindre företag och olika typer av företag. Liknande nationell kompass – fokus.

Tänk på att satsa på regionala plattformar som inkluderar regionala delar i hela Sverige. Avstånd är utmaning i norra Sverige.

Prata om andra målgrupper utöver lantbrukare. Förädlare, livsmedelsproducenter, senare led av kedjan.

Fäbodarnas roll för svensk livsmedelsstrategi.

Lärande organisationer och system (AKIS)

Möjliggöra gemensamt lärande mellan olika aktörer.

Öka förståelsen hos lantbrukare att när man bidrar med info/uppgifter från sin verksamhet så bidrar det till att man själv kan ”få tillbaka” andras info som kan stärka egna verksamheten. Man bidrar till att intresset/flödet/mängden info ökar till allas nytta.

I analys och utförargrupper fokusera på regelverk och affärsmodeller för både små och stora företag.

Fortsätt stärka regionala samarbeten och perspektiv. Involvera personer som jobbar med kompetensutveckling på alla Länsstyrelser.

Vilken forskning är viktigast att fokusera på just nu?

Utveckla innovationsprocesser

Viktigt med behovsdriven innovation, som utgår från lantbrukare.

Säkerställa att man får in näringens behov.

Hitta sätt att involvera lantbrukaren mer i innovationsarbetet.

Idéer om innovation finns. Viktigt att de lätt kan hitta rätt finansiering och kompetens.

Förenklningar för startups. Nu är det mkt krävande för en innovatör att göra en ansökan, administration i projekt mm. Viktigt med krav naturligtvis men krävande...

Stöd till idébärare att våga och ta sig igenom regelverket. Vägledning, stöd hela vägen.

Olika främjande aktörer eller system bidrar till olika delar i en innovationsprocess, men det saknas stöttning hela vägen ut på marknaden. Svårt att nå igenom bruset och en marknadsintroduktion kostar.

Svårt med innovativa projekt där marknaden inte är redo/finns för att rent ekonomiskt omsätta i praktiken i företag, tex produktion av protein på nya sätt när lönsamhet inte finns för det i Sverige.

Risk att innovationer hämmas pga komplicerade stödansökningar. Ogörligt för entreprenörer/innovatörer utan att tillkalla expertis.

Fortsätt med supporten! Den behövs!

Kan supporten föreslå samarbetspartners?

Standardisering av agrisemantik.

Fokusera på att utveckla mikro-AKIS, ta gårdsperspektivet in i AKIS.

Låta lantbrukare rita sin egen AKIS-modell utifrån sitt företag för att identifiera luckor och utvecklingsmöjligheter.

Hämta internationell kunskap.

Strategisk/helhetsrådgivning. Robusthet

Syn på innovation

Det är lätt att tänka att innovation är ny teknik. Försöka bredda tanken så att det blir mer naturligt att tänka att andra sorters innovation ingår.

Stötta innovation kring krisberedskap.

Lantbrukare är teknikföregångare, övriga aktörer behöver därför hänga med.

Sociala aspekter på företagsledning för primärproduktionen.

Jobba mer med andra typer av innovationer än rent tekniska. Sociala innovationer och mycket som är en riskdelningsfråga snarare än innovation.

Inte glömma bort gamla tekniker som skulle kunna dammas av och användas igen. Inte alltid ny teknik som är lösningen.

Satsningar saknas på ”enkla metoder”. Våga tänka mer ”back to basic”. Behöver vi extrudera protein ur bönor och ärter? Idag saknas satsningar på exv att rensa, skala och mala ex åkerböna eller koka baljväxt.

Stärka lantbruksrådgivningen – kunskap, verktyg och samarbete.

Påverkansarbete gentemot EU. Inför kommande period? Att vi måste arbeta proaktivt och inte hamna i fällan att ”klaga” när besluten redan är tagna.

Hands-on viktigt. Lönsamhet i närtid viktigt för primärproducenten. Alltså är både utveckling på kort och längre sikt viktigt

Skapa god lönsamhet hos Sveriges primärproducenter.

Finansiering

Ökad samordning av utlysningar inom samma område. Behövs en överblick men också samordning mellan projekt. Detta för att skapa synergier och inte dubbelarbete.

Samordning inför utlysningar mellan myndigheter. Skapa synergieffekter mellan projekten som beviljas medel.

Förenkla/förbättra finansieringserbjudanden, speciellt för SMEs och små expertkonsultföretag.

Stötta mindre företag handfast. Med små medel kan de utvecklas. Vad behöver de? Hur kan de ta emot kunskapen och faktiskt dra nytta av den?

Satsa på såddfinansiering.

Finansiering till såddprojekt och samverkansgrupper.

Avsätt resurser för att kontinuerligt kunna påverka och bidra i arbetet med kommande utlysningar på EU-nivå så att det passar svenska AKIS.

Finansiering svårt område även med nya företagsformer i samverkan.

Skulle önska hjälp att tydliggöra kostnader för primärproducenternas viktigaste investeringar kommande 10 år (eller längre).

Hur ska odlingsystem som trädjordbruk stödjas – noterar JVs nya verktyg och webinarium – av tex rådgivare.

Utbildning

Utbildningssystemet som målgrupp för AKIS kommunikation för relevans i läroplaner och kunskapsmål (förskola-gymnasium) och kunskap hos lärare och lärarutbildare.

Fokus på generationsväxling – unga som vill utbilda sig inom jordbruk för att kunna ta över, distansutbildningar som kompletteras med lokala, praktiska utbildningsmöjligheter. Glöm inte nystartarna.

Involvera elever i grundskolor och gymnasieskolor i att jobba med utmaningsdriven innovation. Där de får lära sig att även utveckla förslag på lösningar för de gröna näringarnas utmaningar.

Hållbarhet och beredskap

Koppla ihop hållbarhetsarbetet och beredskapsfrågor.

Beredskap – mindre mineralgödsel, mer lokal produktion. Tematräff AKIS under hösten – halvdag tex kring aktuellt tema.

Skapa tematiska nätverk och ha regelbundna träffar för att uppdatera sig. Tex tema beredskap.

Hållbarhet, beredskap och lönsamhet kan hänga ihop. Energi, inkl off grid, genom biogas och/eller solceller kopplat till egen produktion av både el och växtnäring kan ge ökad lönsamhet för lantbrukaren.

Etablera beredskapskontakter på lokal nivå.

Anpassning till klimatförändringar, utveckla strategier, metoder och samverkan och inkludera de småskaliga utförarna för en hållbar livsmedelsutveckling och beredskap.

Oron i Europa/beredskapsbehovet gör att vi behöver mötesplatser där vi snabbt kan formera oss i kriser. Hur kan vi använda KAIS konkret? Idé: dela lärdomar från Ukraina till fler. Öva tillsammans.

Datasäkerhet

Hur hanterar vi data säkert? Vilka data är skyddsvärd?

Hur jobbar vi med ansökningar, projektresultat i det offentliga Sverige? Hur lättillgängliga ska det vara för andra företag/främmande makt mfl att ta del av i öppna sökbara system i Sverige/EU?

Öppenhet kontra skydd av företagshemligheter. Hur jobbar vi med det på ett bra sätt?

Offentlighetsprincipen i Sverige är ett problem när forskares ansökningar blir offentliga. Kan tom gränsa till beredskapsfrågor. Vill vi verkligen att ”allt” skall ut på hemsidor med detaljer?